

HBO-Monitor 2023

De arbeidsmarktpositie van hbo-afgestudeerden

Managementsamenvatting

In deze factsheet staat de arbeidsmarktpositie van de hbo-afgestudeerden uit studiejaar 2021/2022 centraal. Eind 2023, ongeveer anderhalf jaar na afstuderen, hebben bijna 25.000 respondenten de enquête van de HBO-Monitor ingevuld. De respons is daarmee 39% van de benaderde afgestudeerden. De HBO-Monitor is een jaarlijks onderzoek dat wordt uitgevoerd door het Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt (ROA) van Maastricht University. Gedetailleerde informatie is te vinden op www.hbomonitor.nl of in de kennisbank 'Feiten en Cijfers' op www.vereniginghogescholen.nl.

Deze factsheet bevat cijfers voor de totale steekproef van hbo-afgestudeerden, welke bestaat uit afgestudeerden van de bachelor-, master- en Ad-opleidingen. Deze drie opleidingsvormen beschikken elk over hun eigen vragenlijst. Daarnaast bestaat de steekproef uit afgestudeerden van voltijd, deeltijd en duale opleidingen. Zowel de “totaal” cijfers als de sector cijfers in deze factsheet zijn gebaseerd op een steekproef van afgestudeerden van de voornoemde opleidingsvormen. De cijfers worden ook apart gepresenteerd voor bachelor-, master- en Ad-opleidingen. Het is van belang om te benoemen dat de bacheloropleidingen voornamelijk uit voltijdopleidingen bestaan (88,7%). Bij master- en Ad-opleidingen is dit ongeveer de helft. De sectorindeling is sinds 2022 gebaseerd op de CROHO-sectoren.

Kengetallen die aan bod komen in deze factsheet omvatten de (intrede-)werkloosheid, de arbeidsvoorwaarden, de voorbereiding op de arbeidsmarkt en de verworven en vereiste vaardigheden met betrekking tot de arbeidsmarkt. Het werkloosheidspercentage onder pas afgestudeerde hbo'ers is in 2023 (2,8%) nagenoeg gelijk aan dat van 2022 (2,7%). Hetzelfde geldt voor de intredewerkloosheid: 87,6% van de afgestudeerden vindt direct een baan na afstuderen (t.o.v. 87,0% in 2022). In 2023 beschikt 69% van de afgestudeerden anderhalf jaar na afstuderen over een vaste aanstelling (t.o.v. 67% in 2022).

Over het algemeen geven hbo'ers aan positief te zijn over de aansluiting tussen opleiding en werk. Van alle hbo-afgestudeerden vindt 78% een baan in de eigen of verwante richting en werkt 80% minimaal op hbo-niveau. De aansluiting tussen de gevolgde opleiding en huidige functie wordt door 78% als voldoende of goed beoordeeld. Onder de afgestudeerden geeft 70% aan dat de opleiding een goede basis vormt voor het verder ontwikkelen van kennis en vaardigheden en is 51% tevreden over de voorbereiding op de beroepsloopbaan.

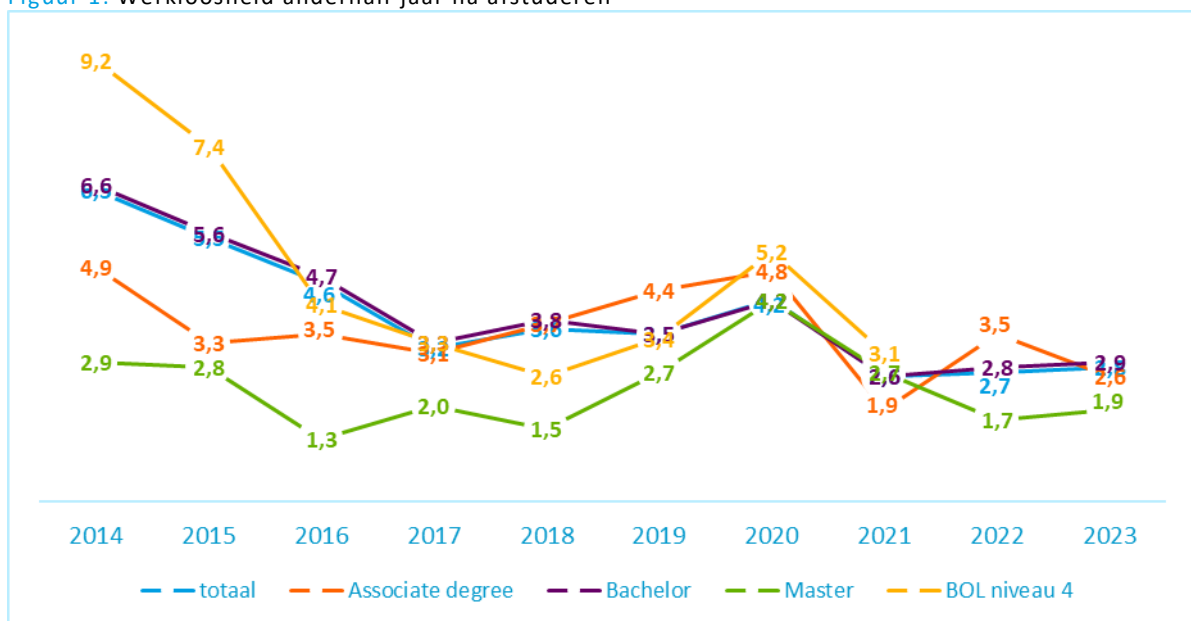

Tot slot is er een vergelijking gemaakt tussen het niveau van vaardigheden dat vereist wordt voor de huidige functie of werkzaamheden en het niveau waarover afgestudeerden beschikken. Hieruit komt naar voren dat afgestudeerden beter in staat zijn om productief met anderen samen te werken en zich flexibel op te stellen in hun werkzaamheden dan wordt vereist in hun huidige functie. Voor wat betreft de vaardigheid zelfstandig werken is het eigen en vereiste niveau nagenoeg gelijk.

Succes op de arbeidsmarkt: Werkloosheid

- Van alle hbo-afgestudeerden van de bacheloropleidingen besluit 22,8% om verder te studeren. Bij de Ad- en masteropleidingen gaat het om respectievelijk 28,5% en 7,8% van de afgestudeerden. De cijfers hieronder hebben betrekking op de afgestudeerden die de arbeidsmarkt betreden.

Figuur 1: Werkloosheid anderhalf jaar na afstuderen

- De werkloosheid¹ onder hbo-afgestudeerden bedraagt 2,8% in 2023 (zie Figuur 1). Het percentage werklozen is vergelijkbaar met dat van 2022 (2,7%).²
- Het werkloosheidscijfer is het laagst onder gediplomeerden van masteropleidingen (1,9%). Ook in eerdere jaren laat deze groep lage werkloosheidscijfers zien.
- Onder Ad-afgestudeerden is het percentage werklozen in 2023 (2,6%) substantieel lager dan in 2022 (3,5%).

¹ Op basis van de gangbare CBS-definitie zijn werkloos: afgestudeerden zonder werk (of met werk minder dan 1 uur per week) die op zoek zijn naar betaald werk. Afgestudeerden die op het moment van enquêtering (hoofdzakelijk) studierend waren, zijn buiten beschouwing gelaten.

² De meest recente cijfers over de werkloosheid onder gediplomeerde mbo'ers (bol niveau 4) zijn op het moment van verschijnen van deze factsheet nog niet beschikbaar. De werkloosheid onder master-afgestudeerden van universiteiten is op basis van de hier gebruikte definitie niet beschikbaar.

- Vergeleken met de werkloosheidscijfers van het afgelopen decennium (met name de eerste helft van het decennium) is het percentage werklozen in 2023 relatief laag.
- Tabel 1 laat de werkloosheidscijfers zien voor de afzonderlijke sectoren. Net als in eerdere jaren is de werkloosheid het laagst onder alumni uit de sector onderwijs (0,9%) en de sector gezondheidszorg (1,0%).
- De werkloosheid is het hoogst onder afgestudeerden uit de sector agro en food (4,9%) en de sector economie (3,9%). Ten opzichte van 2022 zijn de werkloosheidscijfers in deze twee sectoren gestegen. Toen bedroegen de werkloosheidspercentages voor deze sectoren respectievelijk 3,3% (agro en food) en 3,5% (economie).

Tabel 1: Werkloosheid anderhalf jaar na afstuderen

	<i>totaal</i>	<i>bachelor</i>	<i>master</i>	<i>associate degree</i>	<i>agro en food</i>	<i>bètatechniek</i>	<i>economie</i>	<i>gezondheidszorg</i>	<i>kunst</i>	<i>onderwijs</i>	<i>sociale studies</i>
2018	3,6	3,8	1,5	3,7	5,3	3,6	5,1	1,7	4,7	1,5	3,8
2019	3,5	3,5	2,7	4,4	4,5	3,8	5,2	1,9	5,3	1,1	2,8
2020	4,2	4,2	4,2	4,8	5,2	5,5	6,1	1,3	8,6	1,1	2,7
2021	2,6	2,6	2,7	1,9	5,0	3,6	2,9	1,1	5,3	0,8	2,7
2022	2,7	2,8	1,7	3,5	3,3	2,8	3,5	1,6	3,4	0,5	3,7
2023	2,8	2,9	1,9	2,6	4,9	3,3	3,9	1,0	3,6	0,9	2,7

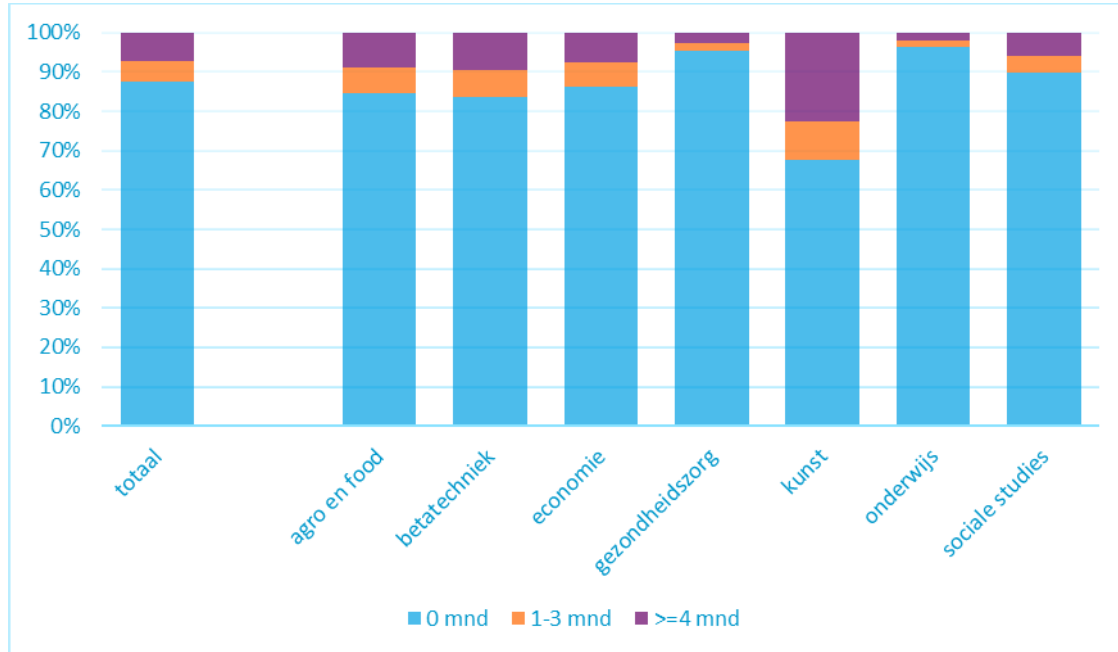
Succes op de arbeidsmarkt: Intredewerkloosheid

- Van de hbo-afgestudeerden ervaart 87,6% geen intredewerkloosheid in 2023 (zie Figuur 2). In 2022 bedroeg dit percentage 87%.
- Van alle afgestudeerden had slechts 7,2% langer dan drie maanden nodig om een baan te vinden.
- Net als in 2022 is de zoekduur het kortst onder afgestudeerden van de Ad-opleidingen (zie Figuur 3): 92,2% van deze groep ervaart geen intredewerkloosheid. Dit cijfers is iets lager onder afgestudeerden van bachelor- en masteropleidingen (87,3% voor beide groepen).
- Per sector is de intredewerkloosheid, net zoals in 2022, het laagst onder afgestudeerden uit de sector onderwijs: 96,3% vindt direct een baan na afstuderen.
- Ook afgestudeerden uit de sector gezondheidszorg vinden snel hun eerste baan (95,3%).
- Wederom vinden afgestudeerden uit de sector kunst het minst snel werk (67,7%).

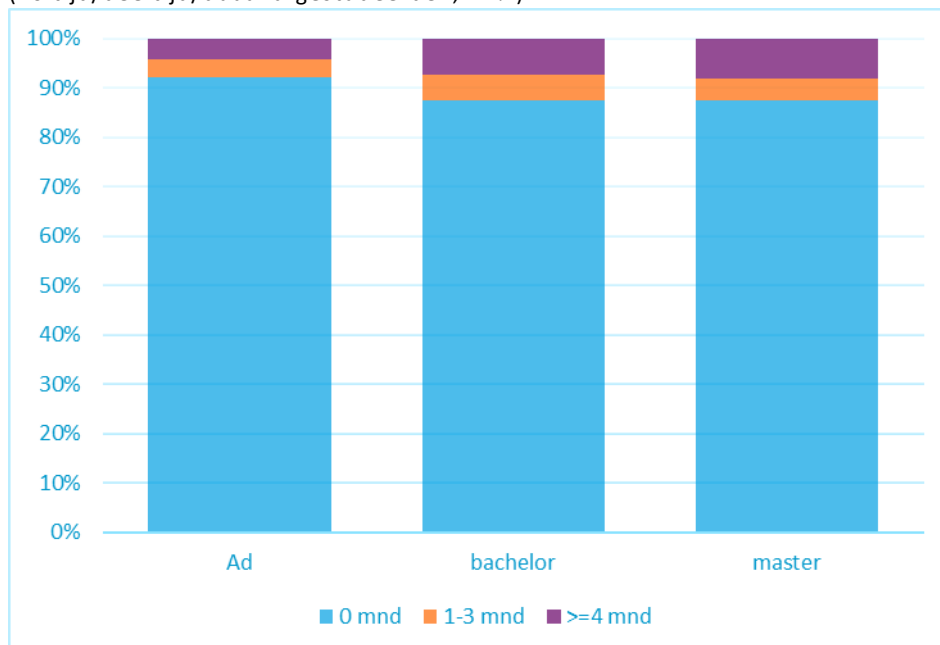

Figuur 2: Zoekduur tot de eerste baan, per sector (voltijd/deeltijd/duaal afgestudeerden, in %)

Figuur 3: Zoekduur tot de eerste baan, naar Ad-, bachelor- en masteropleiding (voltijd/deeltijd/duaal afgestudeerden, in %)

Arbeidsvoorwaarden

- Tabel 2 laat zien dat het merendeel van de afgestudeerden werkzaam is in loondienst (91%). Dit percentage is het hoogst onder gediplomeerden van masteropleidingen (96%). Van alle afgestudeerden kiest 3% ervoor om aan de slag te gaan als zelfstandige.
- Per sector is het percentage dat in loondienst werkzaam is met name hoog in de sector onderwijs (96%). Het percentage afgestudeerden dat als zelfstandige werkt is opvallend hoog in de sector kunst (35%), maar ook in de sector agro en food (8%).

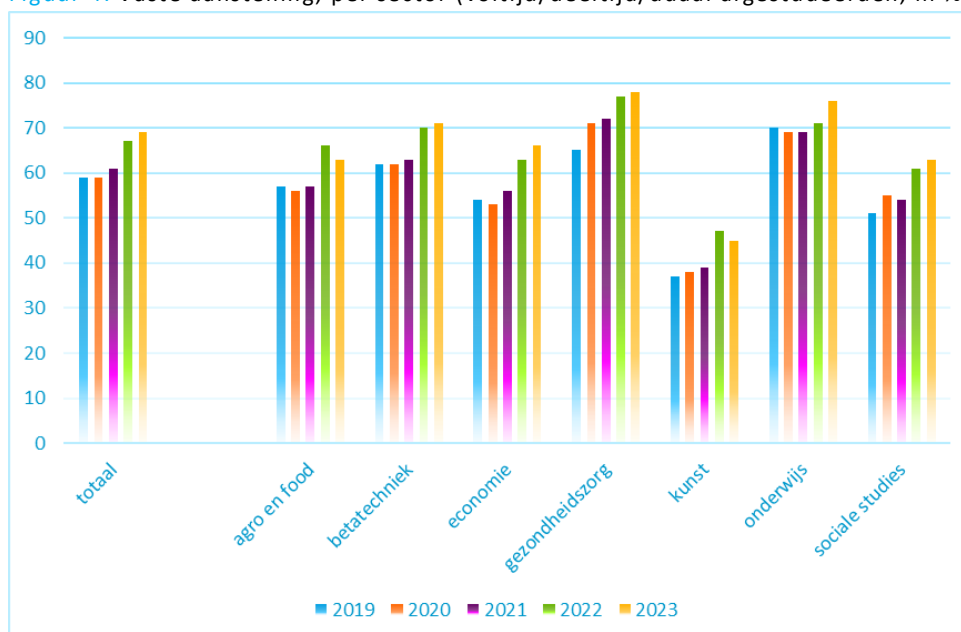
Tabel 2: Contract en salaris anderhalf jaar na afstuderen

	totaal	bachelor	master	asscociate degree	agro en food	betatechniek	economie	gezondheidszorg	kunst	onderwijs	sociale studies
In loondienst (percentage)	91	91	96	91	84	91	90	91	50	96	93
Zelfstandige (percentage)	3	3	2	3	8	2	3	6	35	2	3
arbeidsuren per week (gemiddeld aantal)	35	35	33	35	36	38	37	32	31	33	32
deeltijdaanstelling (percentage)	38	37	50	38	29	16	21	66	59	51	60
vaste aanstelling (percentage)	69	68	80	72	63	71	66	78	45	76	63
bruto uurloon (gemiddeld in euro's)	20,80	20,40	26,20	20,30	20,20	20,50	19,80	23,00	15,60	23,40	20,80
bruto maandloon (gemiddeld in euro's)	3.242	3.204	3.807	3.187	3.326	3.419	3.280	3.327	2.233	3.383	3.004
(zeer) tevreden in huidige functie (percentage)	72	72	71	71	73	74	69	76	35	78	70

Bruto maandloon afgerond op hele Euro; bruto uurloon afgerond op 10 Eurocent.

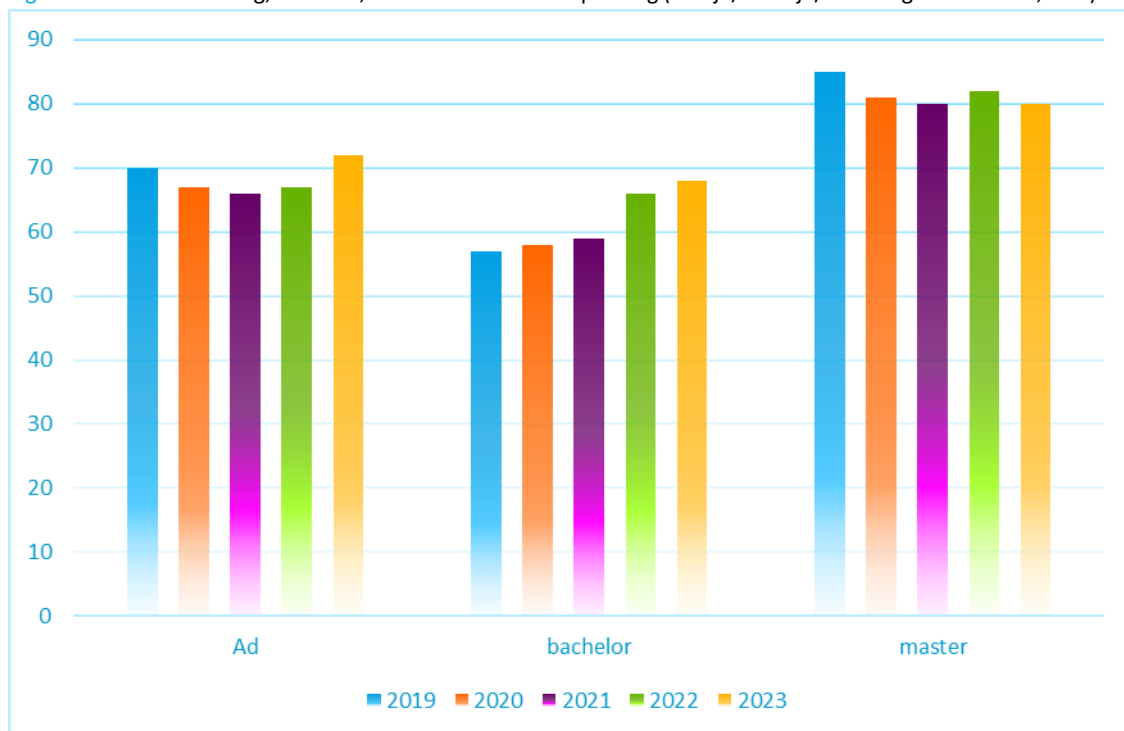
- Figuur 4 laat net als vorig jaar een stijging zien in het percentage afgestudeerden met een vaste aanstelling. In 2023 heeft 69% van de afgestudeerden een vaste aanstelling ten opzichte van 67% in 2022.

Figuur 4: Vaste aanstelling, per sector (voltijd/deeltijd/duaal afgestudeerden, in %)

- Het percentage afgestudeerden met een vaste aanstelling is net als in eerdere jaren het hoogst onder afgestudeerden van masteropleidingen (80%). Voor afgestudeerden van de bachelor- en Ad-opleidingen ligt dit percentage respectievelijk op 68% en 72% (zie Figuur 5).
- Net als in 2022 observeren we dat het aandeel afgestudeerden met een vaste aanstelling het hoogst is in de sectoren gezondheidszorg (78%) en onderwijs (76%). Ook onder afgestudeerden uit de sector bètatechniek is dit percentage dit jaar relatief hoog (71%).
- Net als in eerdere jaren is het aandeel afgestudeerden met een vaste aanstelling het laagst in de sector kunst (45%).

Figuur 5: Vaste aanstelling, naar Ad-, bachelor- en masteropleiding (voltijd/deeltijd/duaal afgestudeerden, in %)

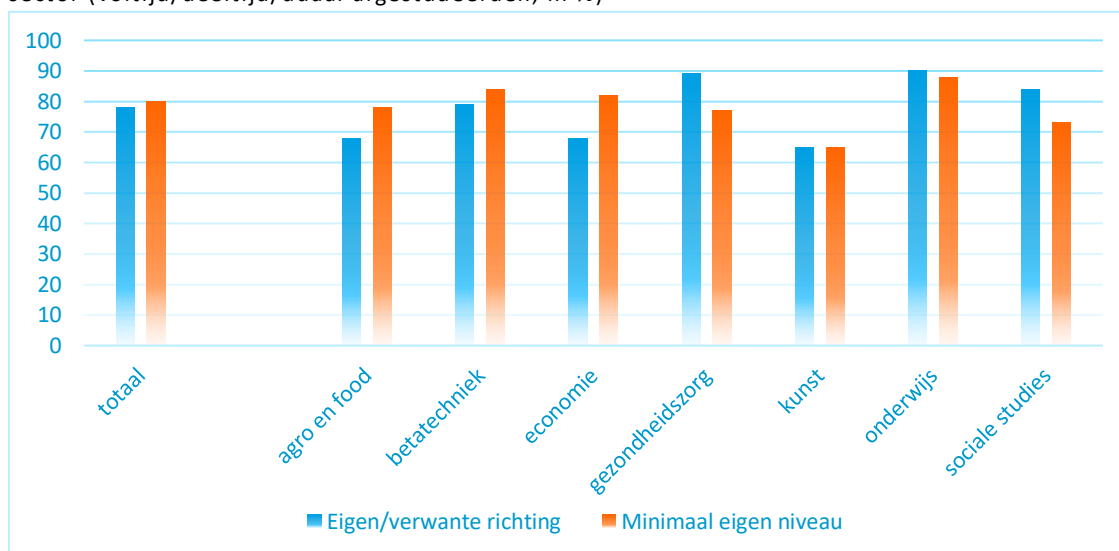
- Gemiddeld werken hbo-afgestudeerden 35 uur per week (zie Tabel 2), ten opzichte van 34 uur in 2022. Van de werkenden heeft 38% een deeltijdaanstelling. Het percentage afgestudeerden dat in deeltijd werkt is het hoogst onder afgestudeerden van masteropleidingen.
- Net als in 2022 is het aandeel deeltijdwerkenden het laagst onder afgestudeerden uit de sector bètatechniek (16%) en het hoogst in de sector gezondheidszorg (66%).
- Het gemiddelde bruto maandloon lag in 2023 op €3.242 (zie Tabel 2). Het hoogste gemiddelde bruto uurloon observeren we in de sectoren onderwijs en gezondheidszorg.

- Het gemiddelde bruto maandloon is net als in eerdere jaren het hoogst voor afgestudeerden van hbo master-opleidingen (€3.807) en het laagst voor afgestudeerden van hbo-Ad opleidingen (€3.187)³.
- Tabel 2 laat ook zien dat het overgrote deel van de afgestudeerden (zeer) tevreden is met de huidige functie (72%). Met name afgestudeerden uit de sectoren onderwijs (78%) en gezondheidszorg (76%) zijn tevreden met de huidige functie. Afgestudeerden uit de sector kunst geven aan het minst tevreden te zijn (35%).

Aansluiting tussen opleiding en werk

- Figuur 6 laat zien dat 78% van alle hbo-afgestudeerden een baan vindt in de eigen of verwante richting (77% in 2022).⁴ De afgestudeerden van masteropleidingen vinden in 2023 het vaakst (85%) een baan binnen het eigen vakgebied (zie Figuur 7).

Figuur 6: Aansluiting opleiding-werk: naar eigen/verwante richting en minimaal hbo niveau, per sector (voltijd/deeltijd/duaal afgestudeerden, in %)

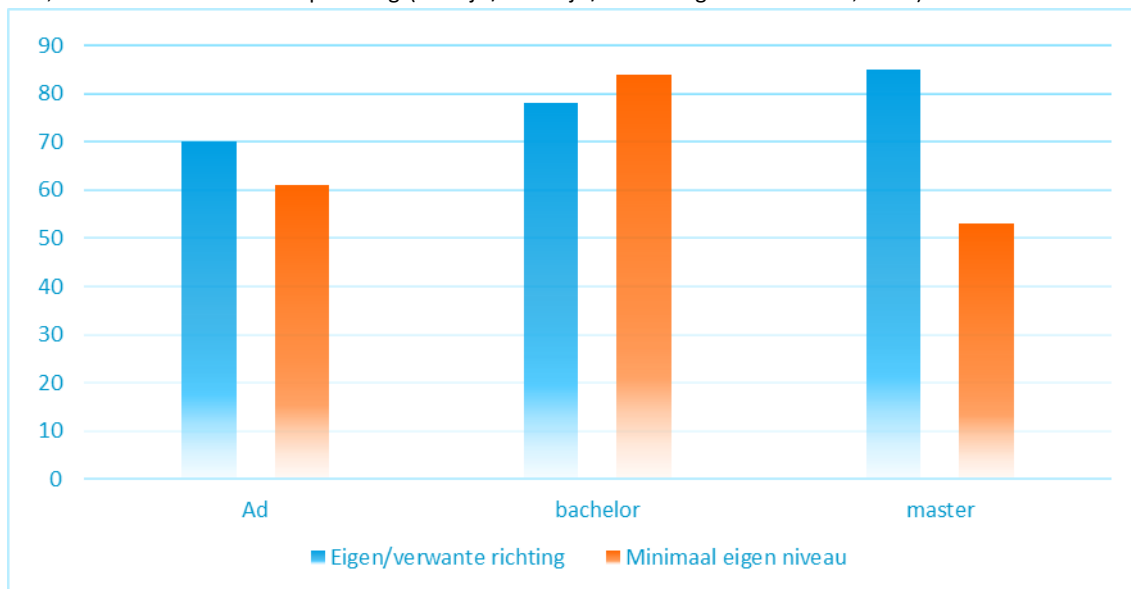
- Wederom vinden ongeveer negen op de tien afgestudeerden uit de sectoren gezondheidszorg en onderwijs een baan in het eigen vakgebied. Dit percentage is het laagst voor afgestudeerden uit de sector kunst (65%).

³ De variatie in het gemiddelde bruto maandinkomen tussen afgestudeerden van hbo-masters, hbo-bachelors en hbo-Ad's, is gedeeltelijk toe te schrijven aan verschillen in leeftijd, geslacht en sector. Na correctie voor deze factoren blijft het gemiddelde bruto maandinkomen van hbo-masters echter significant hoger in vergelijking met hbo-bachelors. Aan de andere kant ligt na deze correctie het gemiddelde bruto maandinkomen van hbo-Ad's significant lager ten opzichte van hbo-bachelors.

⁴ Het is van belang om te erkennen dat het vinden van een baan buiten het eigen vakgebied ook een signaal kan zijn van arbeidsmarktmobiliteit. Sommige opleidingen (zoals bijvoorbeeld de lerarenopleiding) bereiden studenten voor op een specifiek beroep, terwijl andere opleidingen (zoals bijvoorbeeld commerciële economie) studenten breder opleiden. Een beroep buiten het eigen vakgebied duidt dus ook op de bredere toepassing van een bepaalde opleiding en moet daarom niet per definitie als een ongewenste arbeidsmarktuitkomst beschouwd worden.

- Het percentage afgestudeerden dat een baan vindt op minimaal het eigen niveau bedraagt 80% (79% in 2022). Dit aandeel is het hoogst onder afgestudeerden van bacheloropleidingen (84%).
- Net als in 2022 werken afgestudeerden uit de sector onderwijs het vaakst op minimaal het eigen niveau (88%), gevolgd door de sector bètatechniek (84%).
- Wederom zijn afgestudeerden uit de sector onderwijs en gezondheidszorg het meest positief over de aansluiting (beide 86%). Net als in het voorgaande jaar zijn afgestudeerden uit de sector kunst het minst positief over de aansluiting (65%).

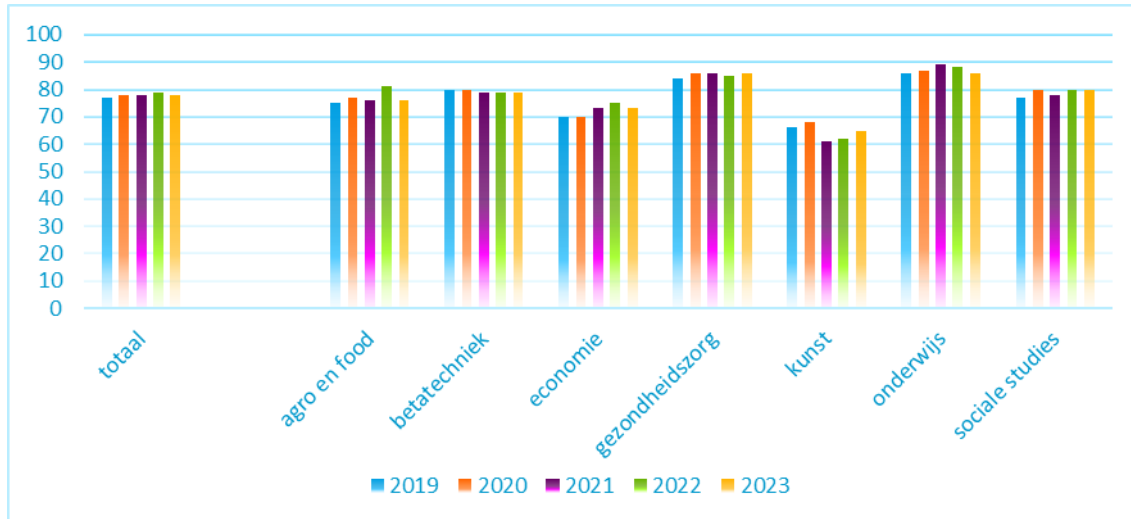
Figuur 7: Aansluiting opleiding-werk: naar eigen/verwante richting en minimaal hbo niveau, naar Ad-, bachelor- en masteropleiding (voltijd/deeltijd/duaal afgestudeerden, in %)

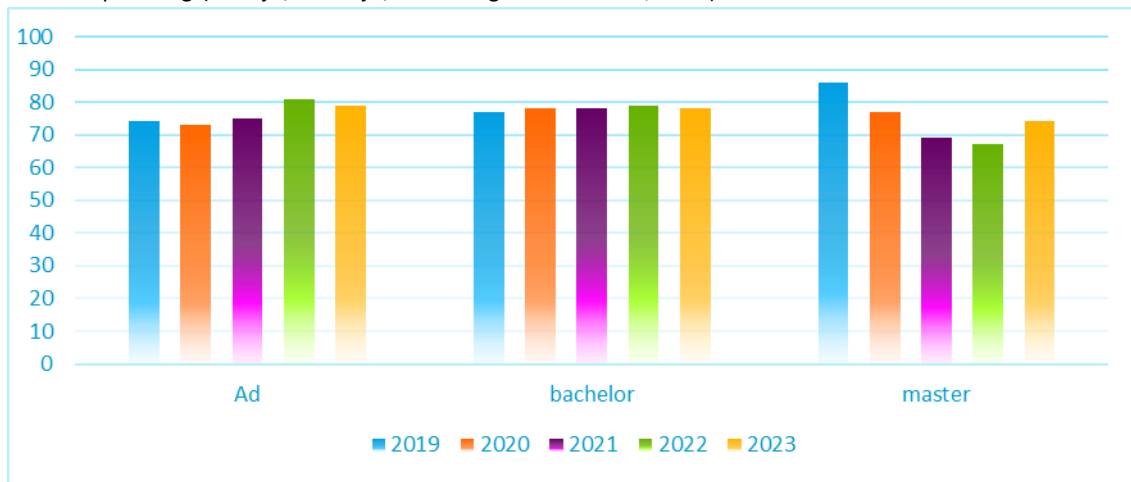
- Het merendeel van de hbo-afgestudeerden (78%) geeft aan dat de aansluiting tussen de gevolgde opleiding en hun functie voldoende of goed is (zie Figuur 8). Afgestudeerden van Ad-opleidingen zijn het meest positief over deze aansluiting (zie Figuur 9).

Figuur 8: Aansluiting tussen opleiding en functie (% goed/voldoende), per sector (voltijd/deeltijd/duaal afgestudeerden, in %)

Figuur 9: Aansluiting tussen opleiding en functie (% goed/voldoende), naar Ad-, bachelor- en masteropleiding (voltijd/deeltijd/duaal afgestudeerden, in %)

Voorbereiding op de arbeidsmarkt

- Tabel 3 laat zien dat 70% van de hbo-afgestudeerden aangeeft dat de opleiding een goede basis vormt voor het verder ontwikkelen van kennis en vaardigheden (69% in 2022). De tevredenheid onder afgestudeerden van masteropleidingen is het hoogst (85%).
- Wederom zijn afgestudeerden uit de sector agro en food het meest positief over de mate waarin de opleiding een goede basis vormt voor hun verdere ontwikkeling (76%). De minst positieve beoordeling observeren we in de sector kunst (59%).
- Net als in 2022, is 51% van alle afgestudeerden (zeer) tevreden over de voorbereiding op de beroepsloopbaan. Tevens zijn afgestudeerden van de masteropleidingen het meest tevreden over deze voorbereiding (59%).
- Meer dan de helft van de afgestudeerden geeft aan dat de gevolgde opleiding een goede basis biedt om te starten op de arbeidsmarkt (63%). Afgestudeerden van masteropleidingen oordelen hier het minst positief over (47%).
- Van de afgestudeerden van de bacheloropleidingen heeft 92% stage gelopen tijdens de opleiding. Van deze groep heeft 18% meer dan vier keer moeten solliciteren voor een stageplek. In de technieksector heeft 25% van de afgestudeerden meer dan vier keer moeten solliciteren en in de onderwijssector slechts 4%.

Tabel 3: Oordelen over voorbereiding op de arbeidsmarkt

	<i>totaal</i>	<i>bachelor</i>	<i>master</i>	<i>associate degree</i>	<i>agro en food</i>	<i>bèatechniek</i>	<i>economie</i>	<i>gezondheidszorg</i>	<i>kunst</i>	<i>onderwijs</i>	<i>sociale studies</i>
A	70	68	85	76	76	72	66	73	59	68	70
B	51	50	59	x	58	53	47	55	x	54	49
C	63	63	47	63	67	65	60	70	29	75	62
D	18	18	x	x	19	25	23	7	32	4	14

A: Opleiding biedt goede basis voor het verder ontwikkelen van kennis en vaardigheden (% mee eens).

B: Oordeel over de voorbereiding op de beroepsloopbaan (% [zeer] tevreden).

C: Oordeel over de mate waarin de opleiding een goede basis biedt om te starten op de arbeidsmarkt (% [zeer] sterke mate)

D: Percentage afgestudeerden dat stage liep tijdens de bachelor-opleiding (92%) en meer dan 4 keer moest solliciteren voor een stageplek

x= niet beschikbaar.

Voorbereiding op vaardigheden die worden vereist op de arbeidsmarkt

- Tabel 4 laat voor elke sector de top drie van vaardigheden zien die volgens afgestudeerden vereist zijn voor hun huidige functie of werkzaamheden. Het zelfstandig kunnen uitvoeren van werk is in elke sector de belangrijkste vaardigheid volgens afgestudeerden. De mate waarin afgestudeerden over deze vaardigheid beschikken is nagenoeg gelijk aan de mate waarin deze vaardigheid wordt vereist voor de huidige functie of werkzaamheden.
- In vijf van de zeven sectoren wordt de vaardigheid “aan anderen duidelijk maken wat je bedoelt” genoemd in de top drie van belangrijkste vaardigheden. Voor deze vaardigheid geldt echter dat het vereiste niveau hoger ligt dan het niveau waarover afgestudeerden beschikken.
- Er zijn ook vaardigheden die in de top drie worden benoemd waarbij het niveau van de afgestudeerde doorgaans aanzienlijk hoger ligt dan het vereiste niveau op het werk. Dit zijn de vaardigheden “productief met anderen samenwerken” en “flexibel zijn”.

Tabel 4: Top drie van vaardigheden die volgens afgestudeerden vereist zijn voor hun huidige functie of werkzaamheden, per sector

	<i>agro en food</i>	<i>bètatechniek</i>	<i>economie</i>	<i>gezondheidszorg</i>	<i>kunst</i>	<i>onderwijs</i>	<i>sociale studies</i>
<i>Zelfstandig werk uitvoeren</i>	1	1	1	1	1	1	1
<i>Flexibel zijn</i>	2			3	2	2	2
<i>Aan anderen duidelijk maken wat je bedoelt</i>		3	2	2		3	3
<i>Productief met anderen samenwerken</i>	3	2	3		3		

Cijfers per hogeschool

Tabel 5: Kengetallen per hogeschool, alle opleidingsvormen

	werkloosheid (%)	zou opnieuw zelfde opleiding kiezen (% ja)	vervolg-opleiding gevolgd/volgend (%ja)	aansluiting huidige functie en opleiding (% goed/voldoende)
<i>Aeres Hogeschool</i>	2,4	82	16	81
<i>Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten</i>	2,6	83	20	79
<i>ArtEZ, Hogeschool voor de Kunsten</i>	2,9	83	25	69
<i>Avans Hogeschool</i>	3,2	81	28	79
<i>Breda University of Applied Sciences</i>	4,9	78	19	69
<i>Christelijke Hogeschool Ede</i>	1,0	83	19	84
<i>Christelijke Hogeschool Windesheim</i>	1,6	84	20	82
<i>Codarts Rotterdam</i>	5,8	85	11	72
<i>Design Academy Eindhoven</i>	4,4	79	17	58
<i>Fontys Hogescholen</i>	2,5	81	20	80
<i>Gerrit Rietveld Academie</i>	6,6	69	16	47
<i>HAN University of Applied Sciences</i>	2,2	84	20	83
<i>HAS green academy</i>	4,9	80	31	75
<i>Hogeschool der Kunsten Den Haag</i>	2,2	71	14	64
<i>Hogeschool Inholland</i>	3,0	78	17	74
<i>Hogeschool Leiden</i>	1,7	85	25	82
<i>Hogeschool Rotterdam</i>	3,0	80	20	79
<i>Hogeschool Utrecht</i>	2,4	79	22	78
<i>Hogeschool van Amsterdam</i>	3,5	77	24	76
<i>Hogeschool Viaa</i>	2,0	89	13	86
<i>Hogeschool voor de Kunsten Utrecht</i>	3,7	75	24	66
<i>HZ University of Applied Sciences</i>	2,5	85	22	84
<i>Marnix Academie</i>	0,0	90	21	94
<i>Saxion</i>	2,7	79	24	78
<i>Van Hall Larenstein University of Applied Sciences</i>	6,1	80	24	76
<i>Zuyd Hogeschool</i>	3,1	82	26	76

Verantwoording

De HBO-Monitor is een jaarlijks onderzoek dat wordt uitgevoerd door het Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt (ROA) van Maastricht University. In de HBO-Monitor 2023 staat de arbeidsmarktpositie van de hbo-afgestudeerden uit het studiejaar 2021-2022 centraal. Eind 2023, ongeveer anderhalf jaar na afstuderen, hebben bijna 25.000 respondenten de enquête van de HBO-Monitor ingevuld. De respons is daarmee 39% van de benaderde afgestudeerden. Het gaat hierbij om studenten die afgestudeerd zijn aan een Associate degree-, bachelor- of masteropleiding.

Tabel 6: Respons op de HBO-Monitor 2023, per sector

	%
<i>agro en food</i>	42,4
<i>bètatechniek</i>	40,4
<i>economie</i>	35,4
<i>gezondheidszorg</i>	41,5
<i>kunst</i>	38,0
<i>onderwijs</i>	41,8
<i>sociale studies</i>	40,9
<i>hbo totaal</i>	39.0*

* = 24.621 respondenten.

Meer gedetailleerde informatie kunt u vinden op www.hbomonitor.nl of in de kennisbank 'Feiten en Cijfers' op www.vereniginghogescholen.nl. U treft hier ook meer achtergrondinformatie aan over de herkomst van de gegevens en over het interpreteren van de cijfers.

ROA en Vereniging Hogescholen sluiten zich net als het CBS aan bij de definities voor beroepsbevolking en werkloosheid van de International Labour Organisation (ILO). Niet alleen de cijfers over werkloosheid, maar ook alle indicatoren over 'werkenden' kunnen daarom niet vergeleken worden met gegevens uit factsheets en statistische bijlagen van de HBO-Monitor gepubliceerd vóór 2014. De cijfers over eerdere jaren zijn (her)berekend volgens de huidige definities.

Uitgave 8 april 2024

Vereniging Hogescholen
Prinsessegracht 21
Postbus 123

2501 CC Den Haag
T 070 312 21 21

www.vereniginghogescholen.nl

